

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้วันพระนะ วันพระๆ พระผู้ประเสริฐ

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนานะ ผีกัดหัวของเราไง ไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ ถ้าจิตมันสงบระงับขึ้นมาโดยสลับหล่น โดยอำนาจวาสนานะ มันจะเกิดความผ่องใสใจอันนั้นมาก

คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ ร่างกายนี้เลี้ยงดูมาตั้งแต่เกิด หัวใจไปวัดไปวาทำบุญกุศล เป็นบุญกุศล บุญและบาป ถ้าการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาให้ หัวใจนี้มันมีคุณค่า

บวชใจ ถ้ามันบวชใจนะ เราจะสังเวชในชีวิตของตนเอง แล้วเราจะมองโลกไปนะ ด้วยความเป็นเมตตาธรรมนะ มันเมตตาธรรม เมตตาธรรมคำจูนโลก แต่ถ้าใจมันเป็นธรรม

ถ้าใจมันเป็นโลกใจ เป็นโลกมันต้องเป็นการแข่งขัน มันต้องชนะคะคานกัน มันเหยียบย่ำทำลายเขาไปทั้งนั้นนะ มันจะเอาได้เปรียบเขาไง มันสังเวช มันสังเวชเวทนา

แต่ถ้ามันเป็นธรรมๆ มันปลงธรรมสังเวช เห็นเขาปากกัดตีนถีบ มันอยากช่วยเหลือเขา มันอยากเจือจานเขา แต่เราก็มีกำลังเท่านี้ไง

แล้วเวลาทำไปๆ เวลามันเป็นโลก โลกเป็นวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์ได้ แต่ถ้ามันเป็นธรรมๆ ละ เขาทำอะไรมา มันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เขาได้สร้างเวรสร้างกรรมของเขามา ถ้าสร้างเวรสร้างกรรมของเขามา ถ้าเขามีสติมีปัญญาของเขา แล้วเขายังคิดของเขา

นี่ไง ธรรมะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ตนถ้ามั่นสำนึกได้ ตนมันคิดได้ ตนมีสติปัญญาได้นะ ใครไม่ต้องมาสอนหรือ เราเรียนรู้ ผิดไปหมดนะ แต่เป็นโลกๆ ศักดิ์ศรี เอาชนะคะคาน เหยียบย่ำทำลายกัน เพื่อว่าให้เขารู้จักเรา

แต่บารมีธรรมนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนมีแต่คนเดินรนเข้าไป แสวงหา หลวงปู่มั่นๆ ท่านอยู่ที่หนองผือ คนจะทำบุญต้องซื้อหนทางเข้าไปนะ ต้องจ้างเกวียน นั่งเข้าไปนะ ท่านไม่สนใจโลกเลย ท่านสนใจธรรมทายาทๆ ท่านสนใจแกนหลักนะ

ผู้นำที่ดีงาม ผู้นำที่ดีงาม ตัวเองก็ครองตัวเองได้ ตัวเองเป็นไปทางเสีย เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ แต่ในทางดีพยายามสร้างสมขึ้นมา แล้วอยู่อย่างนั้นนะ ดึงดูด ดึงดูดให้คนที่ เป็น ธรรมๆ เข้าไปหา เวลาเข้าไปหาแล้วเพื่ออะไร เพื่อต้องการบุญกุศลของเขา

ท่านไม่สนใจเลยเรื่องโลกๆ แต่คนเรามันก็เกิดมาเป็นโลก เพราะเกิดมามีชาติมีตระกูล มีเพื่อนมีฝูง มีหมู่มีคณะ มีสังคม สังคมๆ ก็เป็นสังคมทางโลกๆ ไง

ถ้าวันพระๆ เราสร้างหัวใจของตน

ดีคนเดียวเท่านั้นนะ มันดีไปทั้งนั้นนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนสามโลกธาตุ เทศน์สอนเทวดา อินทร์ พรหม

ไอ้เรานี่ แหม! ไปกราบไหว้บูชาให้เขาคุ่มครอง ให้เขารักษา

เขายังต้องมาฟังเทศน์หลวงปู่มั่นเลย เวลาฟังเทศน์หลวงปู่มั่น ฟังเทศน์เรื่องอะไร ฟัง อย่างไร เทวดาไม่รู้ เทวดารู้ว่าภูมิฤทธิ์ ภูมิฤทธิ์มีเดช ฤทธิ์เดชโดยใจที่ไม่เป็นธรรมนะ

ในวรรณคดี เทวดารบกันๆ ทำไมรบกัน แย่งชิงอะไรกัน แย่งชิงนางฟ้า แต่ถ้าเป็นเมตตา ธรรมคำจุนโลกนะ มึงอยากได้ ภูแถบให้อีก ๒ คน มึงอยากได้เท่าไร เอาไปให้หมด เพราะอะไร เพราะเราไม่สนใจ เราไม่สนใจเรื่องอย่างนั้น

ถ้าเราสนใจ สนใจว่า ปัจจัย ๔ ชีวิตของเขาทุกข์ยากขนาดไหน ถ้าทุกข์ยากขนาดไหน เพราะมันทุกข์ยากขนาดนั้น มันก็ไปยึดมั่นที่ตรงนั้น

แต่ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา เวลาพระบิณฑบาตมาล้นเหลือเลย อดอาหาร ผ่อนอาหาร จันพอดำรงธาตุขันธ์เท่านั้น ถ้าจันมากเดียวไปสัปปะหงก เวลาไปสัปปะหงกแล้วทุกข์นะ อดตัวว่าเป็นอาจารย์ใหญ่ ทำสมาธิก็ไม่เป็น ทำอะไรก็ไม่ได้ มีแต่เปลือก

แต่ถ้าเราเป็นจริงเป็นจังของเรา สิ่งใดได้มาด้วยความถูกต้องชอบธรรมนะ บิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปัสัแข็ง เป็นศีลเป็นธรรมทั้งหมดเลย จันคำเดียว จัน ๒ คำ ที่เหลือออกไป ให้เป็นประโยชน์กับเขา

แต่น้ำล้างบาตรสาธไปนะ มันก็เป็นบุญเป็นกุศลแล้ว นี่ไง สิ่งมีชีวิตได้นี้เป็นอาหาร มันประโยชน์กับโลกเขา

แล้วเวลาเรามาฝึกหัดปฏิบัติของเรา เวลามันสงบระงับเข้ามา นี่แหละของจริง เวลาของจริงขึ้นมามันอยู่กับเรา

ชำนาญในวิธีๆ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมเขาดูแลใจเขาได้ ใจเขากระทบสิ่งใด เขาพยายามระงับเลย เขาระงับไว้ไม่ให้มันไปสัมพันธ์กัน พอสัมพันธ์กันไปแล้วเดี๋ยวมันก็คุ้นเคยกัน แล้วจะเอาอยู่ได้ยาก นี่เวลาเขาดูแล เขาดูแลหัวใจของเขา ขนาดหัวใจของเขา เขายังไม่ให้เสีย ยังไม่ให้ไปคบมิตรชั่ว

มิตรชั่วคือพวกกิเลสที่มันมาบ่อนใจ กิเลสใจ ศักดิ์ศรี มีอำนาจ มีวาสนา นั้นนะยุแหะ ทั้งนั้นนะ

อยู่เฉยๆ อยู่เฉยๆ หัวใจผ่องแผ้ว นี่ไง เวลาหัวใจมันผ่องแผ้ว มันมีความปกติสุขใจ

เวลาคนที่มีอำนาจวาสนา เวลาจิตมันลงไปแล้วมันสว่างไสว มันสว่างโพลงไปทั้งสามโลกธาตุ นั้นมันเป็นคนที่มีความอำนาจวาสนา

แต่เนี่ยเขาบอกว่าสว่างไสว

สว่างไสวกี่ไฟฟ้าเือง กตสวิตช์มันก็ดับ เวลาพระอาทิตย์ขึ้น อรุณขึ้น เดียวพระอาทิตย์ก็ขึ้นแล้ว ตกเย็นพระอาทิตย์ก็ตก มันเป็นธรรมชาติของมันเือง ความสว่าง สว่างให้เป็นกลางวัน ให้เราเืองเราเห็นสิ่งต่างๆ เวลากลางคืนมันมืดดีดดีดเือง

ไ้ไ้มันสว่าง สว่างอะไร ไปคิดที่สว่าง สว่างเป็นจิตหรือ แสงเป็นจิตหรือ จิต จิตมันคืออะไร ความว่างมันคืออะไร

ถ้าจิตมันสงบแล้วมันสว่างไสว นั้นเพราะคนที่มีอำนาจาสนา

ไ้เราชี้ครอก ให้กิเลสมันหลอกอยู่อย่างนั้นนะ สว่างไสว มันสว่างตรงไหนละ

แต่ถ้ามีสติมีปัญญา สว่างมันคือส่งออก สว่าง ใครรู้มัน คนตาบอดเขาไม่เห็นแสง คนตาดีเขาถึงเห็นแสง จิตของเรามันไม่เคยสงบระงับ เราไม่รู้สิ่งใดครอก แต่ไปฟังเขาว่ามา มันก็เป็นสัญญา สัญญามันก็สร้างภาพ สร้างภาพสว่างๆ สว่างอะไรของเือง พอสว่าง จิตมันส่งออกไปรับรู้เือง แม้แต่คนที่ทำสมาธิเป็นนะ ดิณมิติ

หลวงปู่ดูลย์เือง “เห็นจริงไหม”

“จริง”

“แต่ความเห็นนั้นจริงไหม”

“ไม่จริง”

ไม่จริงเพราะมันเป็นอนิจจัง มันไม่มีอำนาจาสนาจะรู้เท่ามันครอก

เวลาเห็นสิ่งใด นิमित นิमितก็วางไ้ เพราะอะไร

เครื่องหมายบอก เครื่องหมายบอกว่าจิตมันเคลื่อนไหว มันถึงได้ไปรู้ไปเห็นสิ่งนั้น

ถ้าไปรู้ไปเห็นสิ่งนั้น คนเืองมันก็วิ่งตามไป ชำนาญในวสี มันทั้งใจมันไปหมดเลย แล้วก็พอเอาครั้งต่อไปมันก็สร้างภาพ ว่างๆ ว่างๆ สว่างๆ

ไฟถนนกูดีกว่ามึงอีก เขาเปิดไ้ ถนนสว่างไปทั้งสาย แล้วมันเป็นอะไรละ

ถ้าจิตมันเป็นนะ นี่ไง เมตตาทรรคมคำจุนโลก เราจะรู้ถึงวุฒิภาวะของจิตของเราเลย

ภาวนากันไม่เป็น แล้วไม่ชำนาญในวิธีคือรักษาไม่ได้

ทูน ทูนมันเสื่อมสภาพไปตลอดเวลาทั้งนั้นนะ แต่ถ้าใครมันเพิ่มทูนๆ ดอกเบี้ยมันทบถม เข้าไป เห็นไหม ชำนาญในวิธีๆ คนมีตังค์นะ เซลมันวิ่งไปถึงบ้านหมดนะ มันจะขายของมัน

จิตถ้ามันสงบแล้วมีกำลังขึ้นมา ถ้ามันอ่อนไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง อันนั้นมันถึงจะเป็นสมบัติของผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

ถ้าคนเราไม่ชำนาญในวิธี ไม่ชำนาญในการรักษา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านห่วงตรงนี้ที่สุด จิตเป็นอย่างไร ทำจะเน้นย้ำว่าจิตเป็นอย่างไร คือรักษาคุณภาพ รักษามาตรฐานของจิตเราได้หรือไม่ ถ้ามันรักษามาตรฐานสิ่งใดไม่ได้เลย มันจะไปวิปัสสนาตรงไหน กว่าที่จะวิปัสสนาได้ ฐานมันต้องมั่นคง

สร้างบ้านๆ ไปสร้างบนดิน ดินเหลวๆ แล้วก็ปักๆ ให้มันเป็นบ้านขึ้นมา มันก็เป็น เป็นตอนที่มึงปักนั้นแหละ มึงหันหลังมันก็ล้มหมดนะ

จิตใจที่มันหวนไหว จิตใจที่มันอ่อนแอ แสงสว่างๆ สว่างอะไรของมึง

จิตสงบระงับแล้วดูรักษามันให้เป็น รักษามันให้ได้ ถ้ารักษามันให้เป็น รักษามันให้ได้ มันควบคุมได้ มันไม่ไปยุ่งกับอะไรเลย มันอยู่กับตัวมันเอง

สติสัมปชัญญะไง ผู้รู้ไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น ไม่พาดพิงอารมณ์ ไม่พาดพิงที่ให้มันแสดงตัว ตัวของมันเป็นตัวของมัน แล้วมีสติปัญญาควบคุม ควบคุมตัวเองให้ได้ไง แล้วควบคุมตัวเองได้มันจะไปไหนล่ะ เราก็ดูแลรักษาไง เรายังรักษาแล้ว แล้วมันจะนอนตายอยู่นั่นใช่ไหม

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ก็มึงยังทำสมาธิไม่เป็น มึงยังไม่มีสมาธิ มันจะไปแก้กิเลสอะไรล่ะ นั่นนะมันเพิ่มทั้งนั้นนะ มันสังเวชนาทันนั้นนะ

พระกรรมฐานๆ ทำอะไรกันอยู่ พระกรรมฐานก็ได้ผ้ากาสาหวัดฝัดมาถูๆ ห่ม ธงชัยพระอรหันต์ๆ หันตรงไหน หันไปพญามาร หันหากิเลส หันไปให้กิเลสมันหลอกใช้ไหม

ชำนาญในวสี ชำนาญในการควบคุมดูแลจิตของตน ถ้ามันชำนาญในการดูแลจิตของตน ถ้ามีอำนาจวาสนานะ สมาธิฯ มันก็น้ำล้นแก้ว สมาธิก็คือสมาธินั่นนะ มันก็สุขสงบ แต่มันหลงใหล นิพพานเป็นอย่างนี้เอง ว่างหมดเลย

ว่างจนไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันใด แล้วถ้ามันสังเวชขึ้นมาได้นะ โอ้โฮ! มันชนพองสยองเกล้า

เราอุทิศสำหรับชวนชวนการทำงานความสงบของใจ การปฏิบัติเริ่มต้นยาก ยากครั้งต้นนี้แหละ พอมันสงบระงับแล้วมันมีสติปัญญา ถ้ามันไม่เห็นก็นึกขึ้นมาสิ นึกขึ้นมาเขาเรียกว่าน้อม น้อมไปนึกขึ้นมา

นึกขึ้นมาด้วยอะไร

นึกขึ้นมาด้วยจิตที่เป็นธรรมใจ เมตตาธรรมคำจุนโลก จิตที่เป็นธรรม เรามองโลก เราจะสลัดสังเวช มันทุกข์มันยาก แล้วตะครุบเงากันอยู่อย่างนั้นนะ สุดท้ายแล้วก็ตายมือเปล่า

ทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจ ใจสงบระงับแล้วทำไมมันไม่รู้จักรูปัสสนา ถ้ามันมอง สงบระงับแล้วก็เท่านี้ สมาธิก็คือสมาธิ สุขก็คือสุข

แต่เวลามันเสื่อมนะ พอมันเสื่อม มันคลายออกไป มันทุกข์มันร้อน เวลามันทุกข์มันร้อน มันจะแสวงหาอย่างนั้นหรือ ที่นี้กระเสือกกระสนเลย กระเสือกกระสนเพราะอะไร

เหตุไฉน

ถ้ามีศีล เราชักาศีล มีข้อวัตรปฏิบัติ เครื่องอยู่ของใจๆ มันมันไว้อยู่กับการกระทำของเราเนี่ย การกระทำเปลือกๆ ด้วยมือ ด้วยสมอง ด้วยความคิดนี้ ก็มัดไว้แค่นี้ ไม่ใช่คิดแค่นี้แล้ว มันก็ส่งออกไป พรวดพราดไปวุ่นวายกับคนภายนอกไป

ถ้ามันจะไป ก็มัดมันไว้ที่ข้อวัตรปฏิบัตินี้ ถ้ามัดไว้ที่ข้อวัตรปฏิบัตินี้ ถ้ามันสงบระงับเข้ามา มันจะสงบนิ่งกลับเข้าไปสู่ใจของตน ถ้าสงบนิ่งกลับเข้าไปสู่ใจของตน แล้วก็สังเกต แล้วดูแลมัน ก็รักษามันไว้

เวลารักษามัน มีสติมีปัญญาดูแลรักษานะ ถ้ามันจะคิดเรื่องที่ไม่ดีก็ตบมันๆ ตบความคิดนั้นแหละ ด้วยสติ ฝึกหัดบ่อยครั้งเข้าๆ มันเห็นโทษหมดนะ

แล้วมันสงบ สงบก็เห็นโทษของความสงบอีกต่างหาก เห็นโทษเพราะมันติดใจ

ถ้ามันนุ่มไป

โธ้ย! นุ่มไปทำไม ทำงานก็เหนื่อยยาแสนเชียวอยู่แล้ว อย่างนี้สงบสุข มีความสงบ มีความสุข

มันเสื่อมหมดนะ เพราะสพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา มันเสื่อมๆ เวลาที่มันเสื่อมๆ พระกรรมฐานเริ่มต้นก็ภาวนาฮึดฮัดๆ เวลามันเสื่อมแล้วนะ ธรรมะมันคงหมดยุคหมดสมัยแล้วละ

ตอนนี้ความคิดฟุ้งซ่านไปเรื่อยแปดเลย เพราะอะไร เพราะมันลุ่มละลายไป มันลุ่มละลายกับตัวมันเองไง ตัวมันเองรักษาความสงบสุขของตัวเองไม่ได้ไง ลุ่มละลายกับหลักการในหัวใจนี้ มันก็ไปตามกิเลสทั้งนั้นนะ

แล้วตอนนี้พอไปตามกิเลสแล้วมันก็กลับมาแล้ว พระพุทธเจ้าก็หลุดลोक ครูบาอาจารย์เราก็อหลุดลोक ชาวพุทธก็หลุดลोक ชีวิตทั้งชีวิตเลยต้องมาจมปลักอยู่กับเรื่องไร้สาระอย่างนี้

นี่เวลามันหลุดลอกนะ

เวลาถ้ามีครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง ท่านจะให้สติปัญญา สติปัญญาเริ่มต้นขึ้นมา เราก็ต้องฟื้นฟูขึ้นมา ฟื้นฟูขึ้นมา ตอนนี้มันจะทุกข์มันจะยากมากเลย แล้วที่นี้รู้จักรักษาไหม

เวลาจะทำก็ทำเกือบเป็นเกือบตายกว่าจะได้ เวลาได้ขึ้นมาแล้วก็รักษามันไม่เป็น พอได้มาแล้วก็คิดว่าเป็นนิพพาน ได้มาแล้วมันก็ “สมาธิแก้กิเลสไม่ได้”

สมาธิไม่ใช่นิพพาน นิพพานไม่ใช่สมาธิ นิพพานมันมหัศจรรย์กว่านี้อีกเรื่อยแปดพันเท่า เพราะอะไร เพราะเวลายกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นสติปัญญา ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมในหัวใจของตน

ธรรมารมณ อารมณที่กิเลสมันหลอก ที่มันคิดมันฟุ้งมันซ่าน ที่มันยึดมันมั่นอยู่นั่นนะ เวลาถ้ามันมีสติปัญญา ถ้ามันจับ มันเกิดจักขุญาณ เห็นธรรมไป

เห็นธรรม ใครเห็น

จิตตภาวนานะ

แล้วจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมีดับอด ทำสมาธิก็ไปติดมัน ทำสมาธิพอมันเสื่อมก็เกือบตาย เกือบตาย ไม่มีวาสนาก็ทิ้งหมดเลย เหลือแต่เศษ ซากศพ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

เวลาทำขึ้นมา เห็นใหม่ แม้แต่หลวงปู่มั่นเวลาท่านอยู่สงบของท่าน เทวดาจากเยอรมัน เขามาถาม แล้วมาหาหลวงปู่มั่นได้อย่างไร

นั่นนะสิ่งที่ว่ามันสว่างโพลงในใจอันนั้นสำคัญที่สุด

เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาไง ถ้าฝึกหัดๆ บวชใจ เมตตาตัวเอง แล้วเมตตาคนอื่น สงสารตัวเองก่อน สงสารที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เห็นใหม่ บุญกุศลส่งขึ้นมาให้เราเกิดเป็น มนุษย์พบพระพุทธศาสนา มีบุญมากนะ

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้า พยากรณ์ไว้ แล้วเราเกิดมากึ่งกลางพระพุทธศาสนา มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เรา มาฟื้นฟูขึ้นมา

ศาสนา ถ้าไม่มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ไม่มีครูบาอาจารย์ที่เป็นเพชรน้ำหนึ่งขึ้นมาเป็น เสาหลักไว้ ศาสนามันไปไหน มันธุรกิจทั้งนั้นนะ มันหลอกลวงโลก เอาเงินมาแล้วเอาบุญไป

แล้วมันบุญจริงหรือเปล่าวะเนี่ย

แต่เวลาครูบาอาจารย์เราไม่เอา เอาหัวใจคน เอาสติปัญญาของคนทีตลาดขึ้น

กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ ห้ามเชื่อใครเทศน์ว่าการ ห้ามเชื่อใครชักจูง ห้ามเชื่อคนจูงจุมูก ทั้งหมด แต่ถ้ามีวาสนานะ เวลาครูบาอาจารย์เทศน์ว่าการ ก็เทศน์ทุกอย่างคั่นนะ พระก็เทศน์ทุกอย่างคั่นแหละ แต่จับประเด็นลิ ท่านเทศน์ให้เรามั่นคงเข้มแข็งแข็งแกร่งขึ้นหรือท่านเทศน์ให้เรา

อ่อนแอลงเรื่อย ๆ เทศน์ให้เราเป็นวันเลย ฟังตัวเองก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่เป็น ต้องอาศัยให้เขามา คอยประคอง เทศน์อย่างนั้นหรือ เทศน์ต้องให้คนฉลาดขึ้น ให้คนมีสติปัญญาขึ้น

แล้วกาลามสูตร ห้ามเชื่อ ๆ แล้วเราพิจารณาของเรา ทำของเราขึ้นมาให้มันเป็นจริงเป็น จังขึ้นมา ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมานะ ฟังเทศน์รู้หมดนะ ใครหลอก ใครไม่หลอก แล้วฟังธรรมะที่ ฟาดหัวกิเลส ๆ ก็ฟาดหัวกิเลสในใจเรานี่ไง

ไอ้ที่เขาชักจูง ไอ้ที่เขาสอพลอนั่นนะ นั่นมันเรื่องไร้สาระทั้งนั้นนะ ใส่บาตรก็ใส่บาตรด้วย ประเพณีวัฒนธรรม จบแล้วเป็นเรื่องของพระ ไม่ใช่ใส่บาตรแล้วจะตามไปดูในบาตรว่าของฉัน อยู่ตรงไหน มันเป็นเรื่องไร้สาระทั้งนั้นนะ

ถ้าใส่บาตรๆ ใส่บาตรไปแล้ว ใส่บาตรถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย อธิษฐานถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์แล้วใส่บาตรไป ตัวแทนที่มันบิณฑบาตไป เขาจะดี เขา จะชั่วมันเรื่องของเขา แล้วถ้าไปเจอครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ของเรามหัศจรรย์ทั้งนั้นนะ

แล้วถ้าเรามีบุญมีกุศล หูตาเราสว่าง เราจะนั่งลง เอาพระพุทธเจ้าตัวเป็นๆ ในหัวใจของเรา ให้มันแจ่มแจ้งขึ้นมาให้ได้ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เราเข้มแข็ง ให้เราฉลาด อย่าเป็นเหยื่อ เอาจัง